

Spekman:
 ‘De Russische visserij is sterk exportgericht’

Ontwikkeling kustgebieden

Het grootste deel van de Russische vis (90%) wordt niet tot halffabrikaten verwerkt, maar als grondstof – direct of via Japan en Zuid-Korea – naar China geëxporteerd. Het gevolg is dat in deze gebieden weinig geïnvesteerd wordt in de verwerking. Dit in tegenstelling tot Centraal- en West-Rusland, waar wél investeringen plaatsvinden in moderne fabrieken. Deze fabrieken richten zich in eerste instantie op productie van toegevoegde-waardeproducten voor de consumentenmarkt. Het gaat hier om moderne, westers georiënteerde bedrijven, die voornamelijk met geïmporteerde grondstoffen werken, zoals zalm, haring, makreel, garnalen en steeds vaker met gekweekte vis uit Azië. Deze bedrijven beschikken over veel marktkennis, investeren in productinnovatie en vechten voor hun marktaandeel. Omdat de kustgebieden economisch ver achterliggen op Centraal- en West-Rusland en omdat er steeds minder vis van populaire soorten als Alaska pollack, krab en zalm beschikbaar is, komt nu de discussie op gang om meer aandacht te geven aan kustvisserij en om de grondstoffen aan wal te laten brengen. Hiervoor is nu een nieuwe wet in de maak, die voorziet in verplichte aanlanding van verse vis die in de Russische economische wateren gevangen wordt. Voorts zullen de regels versoepeld worden met betrekking tot de visserijmethodes voor platvis, zodat onbenutte quota opgevist kunnen worden.

ambitieuw, want – zo was de reactie – het veranderen van wetten en regels is bijzonder moeilijk. Desondanks is de voortgang van dit implementatieproject tot nu toe bijzonder voorspoedig verlopen en werd het tot op het hoogste niveau gewaardeerd en ondersteund. Het is duidelijk dat er een frisse liberale wind waait. Op hoog niveau wordt er veel aan gedaan om de oude structuren die de dienst uitmaakten in de kwaliteitscontrole van de voedselketen, te vervangen.”

HACCP wordt standaard

In eerste instantie voorziet het project ‘Introductie HACCP-richtlijnen als standaard voor visverwerkende industrie’ in een inventarisatie en vergelijking van bestaande wet- en regelgeving, om na te gaan hoe harmonisering gerealiseerd kan worden. Hiermee is begin 2005 een begin gemaakt. De volgende stap is de aanpassing van de HACCP-systematiek aan de situatie in Rusland en de implementatie ervan. De derde stap zal bestaan

uit de training van overheden, inspecteurs en visverwerkers om de systematiek ook praktisch toepasbaar te maken. Eind 2007 zal het project naar verwachting zijn afgerond. Het uiteindelijke resultaat: implementatie van HACCP-principes voor de visserijketen, van vangst en verwerking tot opslag en distributie, in GOS-standaard. HACCP zal dan als standaardwerkwijze worden voorgeschreven en door Russische keuringsdiensten, douane en andere instituten gehanteerd worden. Hiermee wordt een belangrijk knelpunt voor EU-import teruggedrongen.

Toegang tot de EU-markt

Het Nederlandse bedrijf Marecon BV is uitvoerder van het project. Dit bedrijf ontwikkelt en realiseert in Rusland al 15 jaar visserijprojecten waarin export van toegevoegde-waardeproducten, toepassing van Westerse technologie en productie-organisatie, en invoering van voedselveiligheid en HACCP centraal staan. Managing Director Irina Spekman over de Russische situatie: “De vissers en verwerkers hebben te maken met een enorme administratieve rompslomp. Allerlei instanties houden zich met controles bezig, maar geen van hen voelt zich verantwoordelijk voor een efficiënte uitvoering. Daarbij heeft de sector ook nog eens te maken met sterk verouderde wet- en regelgeving uit de jaren ’60 en ’70. En dat terwijl de Russische visserij sterk exportgericht is. Voor een deel is er wel bekendheid

Russische vangsten van belangrijkste soorten in 2004 en 2005

Soort	Vangsten (x duizend ton)	
	2005	2004
Alaska pollack	956.68	852.10
Haring	216.97	196.40
Kabeljauw	54.29	63.55
Bot	86.51	67.89
Schelvis	27.23	25.63
Makreel	44.99	49.32
Heilbot	16.16	16.68
Koolvis	14.58	20.96
Geep	88.50	85.30
Zalm	261.59	191.90
Krab	28.87	32.34
Garnaal	8.22	8.30
Inktvis	76.44	68.28
Overig	72.85	59.06
Totaal	1953.88	1737.71

Bron: Dalryba

*De verpakte filets,
klaar voor transport.*

met HACCP, maar dit wordt vooral geassocieerd met kwaliteitsmanagement en het wordt niet in relatie gebracht met voedselveiligheid. Met dit project willen we actief bijdragen aan hervorming van dit systeem naar Europees model.”

Zij vervolgt: “Exporterende bedrijven zijn wel verplicht om HACCP toe te passen, maar de implementatie ervan vergt investeringen. Dit project helpt bedrijven daarbij, waardoor zij toegang krijgen tot de EU-markt. Ook verlenen we assistentie bij het vermarkten van producten. Onderdeel van het project vormt daarom de organisatie van een seminar tijdens de European Seafood Exhibition in 2007, waar Nederlandse en Russische partners worden gematcht.”

Invoering van HACCP is echter niet alleen voor exporterende bedrijven van belang. Ook bedrijven met regionale afzet hebben er baat bij, want tegenwoordig zijn veel Europese supermarktketens in Rusland actief. Ook zij vragen om een betrouwbare en transparante kwaliteitsborging. Het HACCP-systeem zoals dat nu in ontwikkeling is, voorziet in toepassing door deze uiteenlopende doelgroepen.

Grondstof met kwaliteit

De uniformering en verbreding van in de EU geldende voedselveiligheids- en kwaliteitsrichtlijnen versterken de marktpositie van de Nederlandse visserijsector op internationaal niveau. Kees de Boer, directeur inkoop en productie van P. Baarssen BV in Urk, onderschrijft dit: “In onze fabrieken produceren we filets, gepaneerde visproducten en een groot assortiment luxe visspecialiteiten. Deze producten zijn vooral bestemd voor export. Voor onze grondstoffen worden we steeds meer afhankelijk van het buitenland. De noordelijke witvis, zoals de kabeljauw, is voor een deel afkomstig uit Rusland, uit de Barentsz Zee. Ook platvis betrekken we wel uit Russische regio's, zij het in beperktere volumes. Betrekken we onze grondstof van Russische verwerkers, dan brengt dat veel onzekerheden met zich mee; de kwaliteit is niet altijd gegarandeerd, de herkomst is

De Boer:

‘Naast de nieuwe EU-lidstaten vormt Rusland een groeimarkt’

vaak onduidelijk. Het is voor ons beslist gunstig als de regelgeving rond Russische afzet helder is. Dit geeft ook rust en stabiliteit in de markt en het geeft ons de mogelijkheid een Russisch halffabrikaat (filet) in te kopen. Zeker nu IJslandse kabeljauw steeds schaarser wordt, omdat deze steeds meer naar het Verenigd Koninkrijk haar weg vindt. Wij

verwerken de grondstoffen vervolgens tot verpakte eindproducten. Ons afzetgebied is onder andere de gehele EU, waarbij de nieuwe lidstaten een groeimarkt vormen, maar ook Rusland. Wij hebben er dus alle belang bij dat we voldoende grondstof met een duidelijke herkomst kunnen inkopen en waarvan de kwaliteit gewaarborgd is.